

naar een teekening van wijlen den beroemden J. Wolf. De prijs van beide deelen te zamen is 25 shillings (= f 15).

Het boek heeft een uitstekend onthaal gevonden in de ornithologische wereld, iets wat trouwens door des schrijvers naam van te voren gewaarborgd was. Het eenige wat er op aan te merken valt, is dat de auteur, evenals de meeste zijner landgenooten, zich niet bedient van de nomenclatuur gelijk die naar internationale regelen is vastgesteld en daardoor aan degenen der lezers, die niet voldoende in de synonymie zijn ingewijd, eenige moeite zal bezorgen. Van overwegenden aard is dit bezwaar evenwel niet.

Neerlangbroek, Juli 1903.

SNOUCKAERT.

„Diepzee-onderzoekingen.”

Op Donderdag 19 November woonde ik eene leerzame lezing bij, uitgeschreven door het Heldersch Comité voor Volkslezingen. Als spreker trad op Dr. H. C. Redeke met het onderwerp „Diepzee-onderzoekingen.” Naar mijne meening behoort ook dit onderwerp tot de Natuurlijke Historie, en daarom nam ik mij voor, den lezers der *Levende Natuur* een beknopt overzicht te geven van genoemde lezing.

Het onderzoek van de Noordzee, zooals dat op het oogblik door de gezamenlijke haar omringende staten geschiedt, is geen diepzee-onderzoek, wijl de diepte der Noordzee verre beneden de 300 à 400 M. blijft. Dieper dan 400 M. beneden de oppervlakte van het water dringt geen lichtstraal door, wat met gevoelige photographische platen is aangetoond.

In de diepten van den Atlantischen Oceaan, die tot 5000 M. gaan, is het dus eeuwige nacht; men zou dus meenen, dat planten en dieren daar niet kunnen leven, omdat licht een der eerste levensvoorwaarden is. Tot 1845 was men dan ook algemeen van oordeel, dat in de diepzee (beneden 400 M.) ook geen dieren werden aangetroffen. Wel was door een Engelsch onderzoeker in de Baffinsbaai uit eene groote diepte reeds in 1818 een zonderlinge visch opgehaald, doch dit was men schijnbaar weer vergeten. Toen 3 jaar na het leggen van den grooten transatlantischen telegraafkabel, een gedeelte wegens braak moest worden opgehaald, vond men dit bezet met allerzonderlingste diertjes. Uit dit feit bleek dus, dat ook op zeer groote diepte (2000 à 3000 M.) levende wezens worden aangetroffen. Sedert dien tijd is men toen aan het onderzoeken gegaan en de Staten beijverden zich om 't meest, expedities voor diepzee-onderzoek uit te zenden.

Hierna behandelde de heer Redeke de levensomstandigheden der op groote diepte levende dieren, waaavan ik het volgende kan weergeven.

Dieren, welke steeds in een groote duisternis leven, zullen volgens veler meening blind moeten zijn en ook geen oogen bezitten. Bij onderzoek is echter gebleken, dat de meeste visschen, welke men ophaalde, grooter oogen bezitten dan die welke op minder groote diepte leven.

Verder merkte men op, dat zij een' verbazend grooten bek hebben, terwijl het overige gedeelte van het lichaam grootendeels staart is. Volgens spreker hadden zij een wel wat „hongerig” voorkomen. Meermalen vond men in de netten, behalve vele zonderlinge wezens, ook zulke visschen, welke dan terstond hunnen honger stilden, door een groote slachting onder de diertjes aan te richten; zoodoende ging er veel voor het onderzoek verloren.

Reens eerder heb ik gezegd, dat genoemde visschen verbazend groote oogen hebben, en toch is daar beneden nacht. Vele hebben echter op den kop een orgaan, bestaande uit een' langen steel met een breeden kop, die het vermogen heeft licht uit te stralen.

Ten slotte deelde de heer Redeke enkele resultaten van verschillende onderzoekingen mede. Ook die van prof. Weber, den leider der Nederlandsche Siboga-expeditie, welke tot taak had de wateren der Oost-Indische Archipel te onderzoeken. Spreker gaf met behulp van eene groote tooverlantaarn nog eenige photographische opnamen te zien, verschillende diepzeedieren voorstellende van allerzonderlingste vormen.

Helder.

JOH. S.

Vliervlinder.

De 8ste Aflevering *D. L. N.* van dezen jaargang, waarop mijn vader geabonneerd is, doorlezende, vind ik op de eerste kolom van bl. 33, vermeld, dat rupsen van *Bombyx*

rubi, niet verpoppen, tenzij zij eenigen tijd aan de vorst zijn blootgesteld geweest. Hoewel het verre van mij zij, de waarheid dezer bewering te willen wederleggen, kan het U misschien belang inboezemen, dat deze regel aan uitzonderingen onderhevig schijnt te zijn. Eenige jaren geleden kweekte ik een 6-tal rupsen van deze soort op, in een kamer, waar de temperatuur nimmer beneden 0° is geweest, niettemin groeiden de dieren voorspoedig, verpopten zich en leverden 5 gave vlinders. Misschien is 't geval de vermelding in *D. L. N.* waard.

Scheveningen.

F. PFEIFFER.

Zoo komen de snoepers te pas!

'n Aardig geval dezer dagen in den tuin. Een rups had zich te goed gedaan aan de rijpe zaden van een Avond-koekoeks-bloem. Toen zijn buikje vol was, wilde hij zich verwijderen; maar juist begon het te regenen en, toen hij reeds halver-

Teekening van J. W. v. d. HEIDE.

wege buiten de doosvrucht was gekomen, sloten de tanden daarvan zich door het vocht zoo stijf, dat hij niet heen of terug kon, maar als in een klem gevangen zat. Eerst toen bij het uitdrogen binnenshuis de tanden zich weer naar buiten kromden, kon sinjeur ontsnappen. H. W. H.

Naar aanleiding van het vogelkundig verslag.

Gezien in uw tijdschrift (vervolg van bladz. 150) Ornithologische waarnemingen van 1 Mei 1901-30 April 1902 van Baron Snouckaert van Schouenburg, wil ik aangaande *Saxicola Stapazina* (Tem) of tapuit met groote keelvlak nog een en ander mededeelen.

De heer Snouckaert is van de zaak nog niet zeker en zegt: ik beschouw het aanwezig zijn nog niet vast, want er is nog geen „Belegstuk.”

Indien de heer S. was gekomen toen ik schreef, had Z.Ed. ze persoonlijk *kunnen zien* en zoude dan de zaak geheel anders zijn geweest. Ik heb ze toen meerdere malen waargenomen en op dat terrein had ik geen machtiging, om te kunnen verzamelen. Het zoude mij inderdaad alle ambitie wegnemen om iets mede te deelen, om van alles direct een „Belegstuk” te hebben is ten eenenmale onmogelijk. Thans kan ik echter omtrent *saxicola stapazina* nog het volgende mededeelen.

In de onmiddellijke nabijheid van Nijmegen, gem. Groesbeek, heeft de WelEd.Geb. heer J. v. Houweninge — het van ouds bekende prachtig gelegen Marienbosch met vele omliggende terreinen — 100 H.A. gekocht. Dit terrein is over het geheel zeer hoog gelegen, ongeveer 50 M. + A.P. — de bodem bestaat hoofdzakelijk uit zandgronden — met uitgestrekte kiezel en leemlagen en is begroeid met eiken en dennenhout en veel heide, terwijl er niet zeer veel hout is. Genoemde heer v. H. heeft mij volle machtiging gegeven onderzoekingen te kunnen doen, zooals ik zulks verlang,

onder uitdrukkelijk verlangen, zooveel mogelijk alles te doen, dat onze beminde gevederde vrienden er een genoeg in vinden, zich daar vrij te vertoonen. Ik zeide u reeds het terrein ligt zeer hoog en wel zóó hoog dat van water, bij mijn eerste bezoek aldaar geen sprake hoegenaamd was te vinden. In een der laagten (valleien) vond ik een plekje waar de welbekende biezen groeiden, dus daar was vochtigheid aanwezig.

De bodem bevat zeer veel leem, want er zijn lagen blootgelegd van plusminus 50 meter lengte en ter dikte van 15 à 20 meter en de aangeboorden zijn nog veel langer en veel dikker; de leem is van uitstekende kwaliteit. De eerste groeve die is opengelegd, wordt gebruikt om het terrein, wat wegen betreft, te verbeteren. De vogelwereld was, toen ik in het voorjaar 1901 daar kwam, zeer slecht, er waren hoegenaamd geen vogels — en meermalen heb ik mij de vraag gesteld, hoe is het mogelijk, dat hier nog vogels leven — want er is toch niets geen water. Thans, 1902, is de zaak geheel anders. Direct bij mijn komst heb ik in de leem groote, diepe gaten laten graven, en deze, gevuld zijnde door hemelwater, hebben hun uitwerking, die ik mij in stilte voorstelde, niet gemist. Thans kan ik verklaren, dat Marienbosch een zeer groot aantal vogels bevat, bijna alles heb ik er waargenomen, uitgezonderd rietzangers, maar door ook riet te doen groeien hoop ik ook deze in te burgeren. Aan ongedierte wordt natuurlijk trouw de hand gehouden en daar een toegangskaart verplichtend is, bestaat de mogelijkheid, om het goed te krijgen. Het was vroeger een verwaarloosde bezitting, terwijl thans vele families er gretig gebruik van maken, om te wandelen — want men treft er de prachtigste vergezichten in aan, zoowel over de Betuwe, als het Maasdal en de Kleefsche bergen. Het is een zeer oude bezitting, volgens deskundigen zijn er oudheden te vinden, o. a. prachtige overblijfselen van Romeinsche begraafplaatsen; zoo moet er vroeger ook een klooster of kerk gestaan hebben, waarvan ook nog een en ander te zien is. Opgravingen zijn er nog niet geschied.

Vrienden van de levende natuur, gaarne wil ik u rondleiden, maar thans stap ik van meerdere beschrijving af en wil mij bepalen bij *saxicola stapazina*.

In dit voorjaar, de datum is mij ontgaan, ging ik als naar gewoonte met den eigenaar een en ander in oogenschouw nemen, toen wij bij een oude grindgroeve kwamen, waar om de gaten heen de te groote vervoerbare steenen lagen, viel op eens mijn oog op een tapuit soort — en, jawel, dit was weder een tapuit met zwarte keelvlak en prachtig rose borst, doch de rugteekening valt het meest in 't oog, die mooie, zachte kleur, licht kaneel of isabel, vinden wij bij geen tapuiten.

Op het oog zoude ik zoo gezegd hebben, de vogel is ook iets grooter. De vluchtteekening is bijna precies onze gewone *saxicola oenanthe*, echter lichter, was mijn bemerkning. Ik had hem toen zeer goed kunnen schieten, doch dat mooie vogeltje wenschte ik in de terreinen te houden. Den geheelen zomer heb ik ze waargenomen, doch de plaats aanwijzen waar ze gebroed hebben — dat kan ik niet, hoewel ik beslist weet in meer genoemde bezitting, want in den natijid heb ik ouden en jongen meermalen ook anderen getoond. Indien het mocht gebeuren, dat zij aanstaand voorjaar weer terugkomen, waar ik alle hoop op heb — hoop ik dit weder mede te deelen, maar zoolang niet eenige paren hier over komen, schiet ik er gene weg — ik voor mij weet absoluut: hier komt een tapuit soort voor, ter grootte van onze gewone *oenanthe*, maar met zwarte keelvlak. Volgens mij S. Stapazina.

Nijmegen.

EDUARD BLAAUW,
Praeparator.

Peloriën van Vlasbekjes (*Linaria vulgaris*).

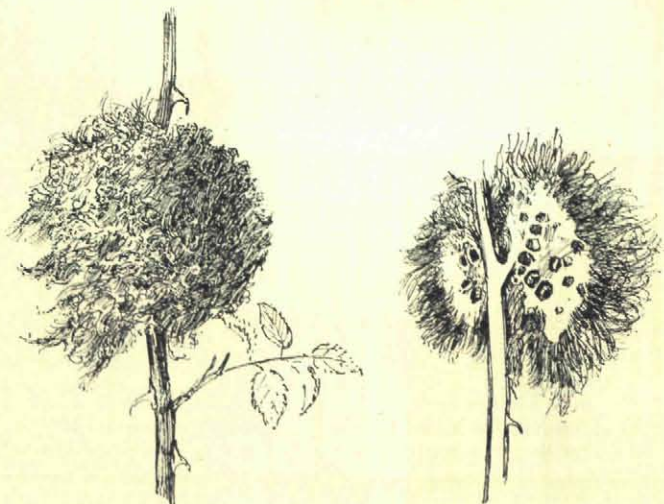
De Heer Van Warmelo alhier zond ons eenige exemplaren van den merkwaardigen vorm, die in deel I en V van D. L. N. al besproken en geteekend is. Van deze Zwolsche exemplaren waren de topbloemen normaal, de overigen in alle stadiën van normaal tot regelmatig vijftalig, en daarbij alle vijf sporen gelijkmatig ontwikkeld.

Rozengal.

Uit verschillende plaatsen ontvingen wij weder de hier-naast afgebeelde Bedeguar, een galvorming aan rozestruiken, die veroorzaakt wordt door de galwespe *Rhodites rosae*. De

fraaie fijn vertakte haren in alle tinten van groen en geel en rood maken, dat deze gallen onder de mooie herfst-voorwerpen een eerste plaats innemen.

De gal is in den regel veelkamerig, in elk der kamertjes huist een witte larve, die als zoodanig overwintert en eerst

Bedeguar.

Doorsnede van Bedeguar.

in 't volgend voorjaar tot een volkomen insect wordt, dat eitjes legt in de blad- en bloemknoppen van rozen en zoodoende aanleiding geeft tot nieuwe galvorming.

Bedeguar komen het meest voor aan Hondсроos, Heggeroos en Eglantier, een enkele maal ook aan het Duinroosje.

Er bestaan ook andere rozengallen, maar die zijn over 't algemeen kleiner en hebben rechte, overtakte haren of zijn geheel kaal.

Aan Eglantieren vindt ge de Eglantiergal (veroorzaakt door *Rhodites Eglanteriae*), glad, zoo groot als een erwten met slechts één enkel punt aan 't blad gehecht; aan de Duinroos meest de Duinroosgal (*Rhodites Spinosissima*), die echter ook aan andere rozen voorkomt, ook glad en ± 5 mm. in doorsnee, doch geheel in het blad gegroeid, zoodat hij zoowel aan de onder- als aan de bovenzijde te zien komt. Van de stekelige rozengallen noemen we nog die van *Rhodites rosarum* (aan hondсроos en eglantier) met weinig dikke stekels en die van *Rhodites Orthospina* (aan dezelfde plant) met vele dunne stekels. De beide laatste gallen zijn nog al zeldzaam, daar wil ik wel berichten over ontvangen.

T.

Vlievlinder.

Hierbij meld ik u, dat mijn pop van „*Urapteryx Sambucaria*” hedenavond is uitgekomen. Volkomen gave vlinder. De vervroeging is dus gelukt.

D. K. A. PFEIFFER.

Handleidingen.

Wees zoo goed mij de volgende vragen in uw tijdschrift te beantwoorden:

1. Kan men alleen door middel van een handleiding vogels leeren opzetten? Zoo ja, welke zijn dan de beste handleidingen hiervoor?

2. Bestaat er een geschikte handleiding voor het verzamelen van kevers? (Liefst Nederlandsch).

Tiel.

H. J. KUYLAARS.

1. Vogels opzetten moet men van een meester in de kunst leeren, anders worden het worsten met vogelkoppen.

2. Voor zoover wij weten niet, althans niet speciaal voor 't verzamelen van kevers. In de 1ste deelen van D. L. N. vind u artikelen van Jaspers er over. Oudemans' „*Insecten*” geeft veel dat den verzamelaar te pas komt.

Gevraagd. Wie wil mij helpen aan zaden of bollen van de Aronskelk? (*Arum maculatum* of *A. italicum*).

Daar ik stedeling ben, en geen verzamelingen houd, kan ik niets bepaalds in ruil aanbieden, slechts kan ik mij tot wederdienst bereid verklaren, en beloven, de kosten van verzending te zullen vergoeden.

Rotterdam, Rechter Rottekade 57.

J. W. L. GUNNING.